

Hoofdpijnenverslag van de internetconsultatie

Wijziging van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden in verband met verbod op particulier gebruik

(Internetconsultatie van 4 december 2019 tot en met 14 januari 2020)

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat bereidt een wijziging van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Wgb) voor. Hiermee wil de minister een bevoegdheid creëren om -indien nodig- maatregelen te kunnen nemen betreffende het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen door particulieren.

Daarnaast worden enkele correcties aan de wet uitgevoerd.

Doel van de wetwijziging

De afgelopen jaren hebben allerlei organisaties maatregelen uitgevoerd, gericht op een zorgvuldig beheer van de tuin. Momenteel wordt geëvalueerd wat hiervan de effecten zijn. De resultaten van de evaluatie komen in het tweede kwartaal van 2020 beschikbaar. Met de Tweede Kamer is gedeeld, dat als de maatregelen onvoldoende resultaat zouden hebben, een gebruiksverbod of andere maatregelen zouden worden overwogen. De wetwijziging regelt daarvoor nu alvast een bevoegdheid.

Voorzienne inwerkingtreding van de wetwijziging is 1 januari 2021.

Het wetsvoorstel creëert nu alleen een bevoegdheid tot het treffen van maatregelen. Voor doelgroepen heeft dat nu geen praktische gevolgen, die ontstaan namelijk pas op het moment dat een concrete maatregel in regelgeving wordt opgenomen. Op dit moment is nog niet bekend of, en zo ja, welke maatregel zal worden genomen.

Vervolgproces

Na verwerking van de opmerkingen in deze internetconsultatie wordt het wetsvoorstel voorgelegd aan de ministerraad. Na instemming van de Ministerraad zal het worden voorgelegd voor advies aan de Afdeling advisering van de Raad van State. Nadat de Raad van State advies heeft uitgebracht wordt het wetsvoorstel aangeboden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal en wordt het in de zomer openbaar. Het ministerie geeft in een verslag weer tot welke wijzigingen de consultatie-inbreng heeft geleid. Dit zal in het wetsvoorstel worden verwerkt.

Resultaten van de internetconsultatie

Op alle onderdelen van het ontwerpbesluit en de nota van toelichting kon worden gereageerd. Hieronder volgt een beknopt hoofdpijnenverslag.

Er zijn in totaal 9 reacties binnengekomen, hiervan zijn er vijf openbaar. Indieners zijn:

- Bedrijven (waaronder Agrodix),
- Branche-organisaties (Nefyto, Tuinbranche Nederland),
- Platform Biociden
- Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR).

Algemeen beeld van de binnengekomen reacties

De reacties zijn vrijwel zonder uitzondering kritisch; ook wordt er bezorgdheid uitgesproken over de gevolgen van de wetswijziging. Met name worden twijfels uitgesproken over de noodzaak van de wijziging.

Hoofdpijnen van de inhoudelijke reacties

Hieronder volgen de hoofdpijnen van de meest toonaangevende reacties. De reacties geven uitsluitend de meningen van de indieners weer.

Aanleiding en noodzaak van de wetswijziging

- Gewasbeschermingsmiddelen zijn via de toelating op grond van Verordening 1107/2009 reeds zeer strikt gereguleerd. Generieke regels via de Wgb zijn niet noodzakelijk en doorkruisen de toelatingsbeoordeling en de voorschriften die bij de toelating zijn gegeven.
- De toegepaste beoordelingskaders zijn streng en input van maatschappelijke discussies en bevindingen van NGO's worden op een wetenschappelijke en op feiten gebaseerde manier in de beoordelingskaders opgenomen.
- Het op de markt brengen en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is reeds verboden tenzij er een toelating voor af wordt gegeven. Er is dus geen sprake van dat er middelen op de markt zijn, die niet onder controle van de overheid op de markt zijn gebracht.
- Het CTGB geeft enkel een toelating af voor die middelen en gebruiksgebieden waarbij bij gebruik volgens de voorschriften geen onaanvaardbare effecten zijn voor mens, dier en milieu. De middelen die op de markt zijn, zijn door de EU goedgekeurd en zijn daarna uitvoerig getest door het CTGB voor het type gebruik waarvoor ze bestemd zijn.
- De enige motivering die gegeven wordt is dat 'een deel van de Tweede Kamer hecht aan de introductie van een verbod op het niet-professioneel (particulier) gebruik van

gewasbeschermingsmiddelen'. Deze wens is meer het gevolg van emotie dan van ratio.

- De maatschappij is meer gebaat bij het inzetten op een goed pakket gereguleerde middelen dan bij een verbod.
- Er bestaat nu al de mogelijkheid, binnen de huidige wettelijke kaders, om als minister in te grijpen en bepaalde toepassingen en de verkoop van middelen (tijdelijk) te verbieden.
- Het is onduidelijk welke milieu- of gezondheidsproblemen, specifiek en onderbouwd, kunnen worden toegeschreven aan het particulier gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

Economische effecten van de wetswijziging

- Bij een gebruiksverbod voor de Nederlandse markt is het voor winkeliers niet rendabel om gewasbeschermingsmiddelen en biociden in de winkel te blijven voeren. Gezien de toenemende concurrentie van webwinkels leidt dat tot oneerlijke concurrentie.
- De werkgelegenheid bij winkeliers en producenten van gewasbeschermingsmiddelen zal worden geraakt.
- Indien een verbod zou worden uitgesproken met het gevolg dat middelen ten onrechte van de markt verdwijnen en investeringen onnodig teniet worden gedaan leidt dit tot economische schade.

EU verordeningen in relatie tot de wetswijziging

○ 2009/128 Duurzaam gebruik

- De Richtlijn Duurzaam Gebruik biedt geen basis voor een verbod op niet professioneel gebruik. De Nederlandse overheid heeft een verplichting tot richtlijnconforme interpretatie.

- Een verbod in een heel land is niet proportioneel, niet in lijn met de bedoeling van de richtlijn die juist op het gebruik van toegelaten gewasbeschermingsmiddelen toeziet en doorkruist het doel van de richtlijn die daar op toeziet.
 - De Richtlijn Duurzaam Gebruik stelt, na mechanische oplossingen, laag risico middelen en biologische middelen bóven het gebruik van chemische middelen. Echter, door een algeheel verbod zal de verdere ontwikkeling van dergelijke middelen teniet worden gedaan.
 - Er is feitelijk geen juridische grondslag voor een gebruiksverbod. De “richtlijn duurzaam gebruik” heeft tot doel een duurzaam en veilig gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te bewerkstelligen, niet het verbieden daarvan.
 - Biociden vallen niet onder de werkingssfeer van Richtlijn 2009/128/EG. Omdat art. 80a Wgb op deze richtlijn is gebaseerd, dienen biociden volledig van de werkingssfeer van art. 80a Wgb te worden uitgezonderd.
- 1107/2009 Gewasbeschermingsmiddelen
- In de EU is middels de verordening 1107/2009 (de Verordening Gewas beschermingsmiddelen) de beoordeling en de toelating van gewasbeschermingsmiddelen geregeld. Deze verordening staat geen strengere nationale regels toe.
 - Artikel 66 van Verordening 1107/2009 geeft al voorschriften met betrekking tot reclame voor niet toegelaten gewasbeschermingsmiddelen. De vraag is of het noodzakelijk is dit reeds geldende verbod aan te vullen met regels op grond van de Wgb.

Plagenbestrijding en uitwijk naar andere middelen

- De behoefte om plagen en ziekten in en om huis te bestrijden blijft bij de consument bestaan.
- De consument zal, als deze geen door het CTGB toegelaten middelen tot de beschikking heeft, uitwijken naar andere middelen die niet zijn toegelaten en beoordeeld en daarmee niet zijn voorzien van veiligheids- en toepassingsvoorschriften.

- Wanneer deze middelen niet beschikbaar zijn, bestaat de mogelijkheid dat de consument de tuin niet groen inricht maar kiest voor een gemakkelijke onderhoudsvrije tuin. Dat is niet wenselijk.

Effectiviteit van de wetswijziging

- Een eventueel gebruiksverbod is niet handhaafbaar.
Bij een gebruiksverbod is het (in theorie) toegestaan voor producenten om middelen te blijven produceren en voor winkeliers om deze middelen te blijven verkopen.
- Ook op het internet zullen de producten gewoon verkrijgbaar blijven.
- De vraag is wat de te verwachten gedragseffecten zullen zijn en of dit per saldo opweegt tegen de winst die potentieel met het verbod kan worden bereikt.

Green Deal

- Gewezen wordt op het naleven van de drie stappen die in de Green Deal zijn beschreven:
 1. Voorkomen van problemen;
 2. Problemen handmatig of mechanisch oplossen;
 3. Pas als beide eerste stappen niet zijn gelukt overgaan op gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.
- De evaluatie van de Green Deal wordt half 2020 verwacht. Op basis daarvan wordt besloten of en welk verbod op gewasbeschermingsmiddelen en biociden wordt ingesteld. Pas als een specifiek verbod is vastgesteld moet er een grondslag voor dat specifieke verbod worden gecreëerd.

Adviescollege Toetsing Regeldruk (ATR)

- Het college adviseert in de toelichting expliciet duidelijk te maken of en in hoeverre voldoende wettelijke grondslag bestaat voor het (nader) kunnen reguleren van professioneel gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de landbouw ten einde risico's voor mens, dier en milieu te minimaliseren.
- Het college adviseert om in de toelichting bij het voorliggende voorstel

inhoudelijk te motiveren waarom niet voor de verbreding van de wettelijke grondslag naar het professionele gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de landbouw is gekozen.

Het college adviseert om het wetsvoorstel in te dienen, nadat met de adviespunten rekening is gehouden.